

Position Paper VNO-NCW Tax Governance Code

Inleiding

In mei 2022 presenteerde VNO-NCW samen met haar leden de Tax Governance Code (hierna: 'de code'). Een unieke nieuwe stap in de wereld waarbij het Nederlands georganiseerd bedrijfsleven zelf het initiatief én de verantwoordelijkheid neemt om te bouwen aan een betere dialoog over belastingen. De code zorgt voor meer transparantie over het fiscale gedrag en de afgedragen belastingen door ondernemingen aan de samenlevingen waar zij actief zijn. Hierdoor kan een beter debat plaatsvinden over belastingen. De code draagt zo bij aan vertrouwen in het bedrijfsleven én vertrouwen in het belastingstelsel, zowel nationaal als internationaal. Dit vertrouwen is essentieel omdat bedrijven een cruciale rol spelen als motor van de economie en in het oplossen van de grote vraagstukken in onze samenleving. Door de code kan een beter gefundeerd debat gevoerd worden op basis van feiten. Zo voorkomen we dat onjuiste of achterhaalde beelden leiden tot beleid dat brede welvaart in de weg staat.

Ambitieuze en vernieuwend

De nieuwe code is tot stand gekomen onder leiding van VNO-NCW, in samenspraak met een groot aantal Nederlandse internationaal opererende ondernemingen. Daardoor wordt de code echt gedragen door het brede bedrijfsleven. Bij het opstellen van de code is dankbaar gebruik gemaakt van bestaande internationale standaarden waaronder de *B-Team Responsible Tax Principles*, het *World Economic Forum report Measuring Stakeholder Capitalism*, de *Global Reporting Initiative* en inzichten van wetenschappers, vakbeweging en NGO's. De code gaat inhoudelijk verder dan de meeste standaarden, bijvoorbeeld waar het gaat om de stellingname dat belastingen niet alleen een kostenpost zijn, maar ook een bijdrage aan de bredere welvaart in de landen waarin de onderneming opereert. Daarnaast gaat het om de verplichting om te voldoen aan de letter, het doel en de strekking van belastingwetgeving. Uiteraard is een belangrijk onderdeel van de code het inzichtelijk maken van de belastingafdrachten in alle landen waar ondernemingen wereldwijd actief zijn. Het gaat daarbij ook niet alleen over de winstbelasting maar juist ook over alle andere belastingen die worden betaald en afgedragen door de onderneming. Voorts rapporteren ondernemingen over het gebruik van zogenoemde *tax-incentives*. Ondernemingen die de code omarmen zien belasting als een middel voor sociaaleconomische cohesie, duurzame groei en welvaart. De code vloeit voort uit de nieuwe koers van VNO-NCW ('Ondernemen voor brede welvaart').

40 ondernemingen doen mee

40 grote Nederlandse internationaal opererende concerns omarmen inmiddels de code waaronder het overgrote deel van de Nederlandse beursgenoteerde en wereldwijd opererende concerns, evenals enkele van onze mooie aansprekende coöperaties en familieondernemingen. De groep ondernemingen die nu meedoet zet hiermee vrijwillig een extra stap naar transparantie over de eigen fiscale positie. Wij zijn actief bezig ondernemingen te benaderen om zich aan te sluiten. Sinds de presentatie van de code heeft een tiental ondernemingen interesse getoond, we zijn met hen in gesprek opdat zij kunnen aansluiten. Van de beursgenoteerde ondernemingen doet nu circa een kwart mee, wij streven ernaar dat dit over een jaar 50% is.

Hoofdpijnen van de code

De code bestaat uit zes onderdelen, die verder zijn uitwerkt in de code zelf:

1. Deelnemers hebben een duidelijke belastingstrategie en -principes die ze omarmen. Deze strategie wordt ook gepubliceerd t.b.v. stakeholders en geldt voor alle onderdelen van de groep.
2. Er is een duidelijke governance structuur met het bestuur in de hoofdrol.
3. Fiscale naleving; de deelnemers houden zich aan de letter, doel en strekking van de (lokale) belastingwetten.

4. Bedrijfsstructuur; de deelnemers maken alleen gebruik van structuren die worden gedreven door commerciële overwegingen, die passen bij de bedrijfsactiviteiten (mèt reële aanwezigheid), en maken geen gebruik van belastingparadijzen voor belastingontwijking.
5. De relatie met (lokale) belastingautoriteiten is gestoeld op wederzijds respect, transparantie, vertrouwen en constructieve samenwerking.
6. Deelnemers zijn transparant, bijvoorbeeld over welke belastingen per land worden betaald en van welke tax-incentives gebruik is gemaakt. De onderneming publiceert regelmatig informatie over de belastingstrategie.

Monitoring

Met de code ontstaat een helder en transparant systeem waarin toezicht op het belastingbeleid en het afleggen van verantwoording duidelijk gewaarborgd wordt. De code gaat daarbij -net als de bekende corporate governance code- uit van het 'comply or explain'-principe. Hiermee leggen ondernemingen verantwoording af als ze niet of nog niet kunnen voldoen aan elementen uit de code. Stakeholders kunnen in dialoog met ondernemingen en journalisten en andere geïnteresseerden veel beter inzicht krijgen in de fiscale positie van ondernemingen en de bijdrage die zij leveren. VNO-NCW is voornemens om komende jaren bijeenkomsten te beleggen om met leden en stakeholders de voortgang en resultaten te bespreken. Een dergelijke bijeenkomst was er bijvoorbeeld op 16 december jl. op het Ministerie van Financiën. En op 16 oktober 2022 hebben we een seminar georganiseerd over de rol van belasting en ESG, en in het bijzonder de tax governance code.

Meer informatie

Meer informatie over de Tax Governance Code is te vinden op www.vno-ncw.nl/taxgovernancecode

Reactie op de gestelde vragen

1. *Waaruit bestaat de (intrinsieke) motivatie van bedrijven om uitvoering te geven aan de Tax Governance Code? Waarom is het juist nu daarvoor een geschikt moment? Wat waren tot nog toe eventuele obstakels voor bedrijven om verantwoordelijk belastingbeleid te voeren en daar transparant over te rapporteren?*

Het is belangrijk om het gesprek te voeren over wat echt nodig is voor brede welvaart, banen, handel, investeringen en bedrijvigheid. Het bedrijfsleven erkent dat de beeldvorming over de bijdrage van grote ondernemingen aan de samenleving moet verbeteren. Het bedrijfsleven kan ook zelf iets concreets doen om de beeldvorming te veranderen door feiten tegenover achterhaalde beelden te zetten. Daartoe dient de code, dat is het middel. Met de code laat Nederland zien dat het voorop loopt met een maatschappelijk verantwoorde belastingpraktijk. De code beoogt niet alleen transparantie te verschaffen maar vooral een dialoog op gang te brengen tussen de onderneming en al haar stakeholders (werknemers, aandeelhouders, NGO's, media, etc). Zo kan het vertrouwen weer groeien. Dat is het doel. In het belang van Nederland. Dat bedrijven zich weer welkom en gewaardeerd voelen.

2. *Welke verwachtingen heeft men van de Tax Governance Code? Welke bijdrage kan het leveren aan verantwoordelijk belastingbeleid, en meer algemeen de maatschappelijke verantwoordelijkheid van bedrijven?*

De code bouwt voort op de praktijk die verschillende Nederlandse ondernemingen hebben ontwikkeld in de afgelopen jaren en die daar internationaal echt mee voorop lopen. We zien ook dat steeds meer ondernemingen rapporteren over belastingen, vaak ook als onderdeel van hun ESG-strategie. Zij zijn zich bewust van hun maatschappelijke verantwoordelijkheid. De code zet een hoge standaard als het gaat om fiscaal gedrag en transparantie. Voor ondernemingen die willen starten met rapporteren biedt de code een kader wat betreft de te hanteren principes, strategie en de elementen waarover gerapporteerd zou moeten worden. Het feit dat er nu een code is, heeft er ook toe geleid dat in steeds meer ondernemingen het gesprek hierover op gang komt. De code moet

natuurlijk de tijd krijgen zich te bewijzen. In het voorjaar van 2023 zullen ondernemingen voor het eerst gaan rapporteren over hoe ze voldoen aan de code. VNO-NCW zal te zijner tijd opnieuw een bijeenkomst organiseren om de voortgang en uitkomsten te bespreken. We verwachten daarnaast dat nader onderzoek zal plaatsvinden door wetenschappers, NGO's, journalisten, etc.

3. *In hoeverre kan de Tax Governance Code onderdeel worden van een bredere wereldwijde trend in Tax Governance en (fiscale) transparantie?*

We lopen echt voorop met deze code wereldwijd en in de EU. Er zijn steeds meer ondernemingen die het fiscale gedrag en transparantie beschouwen als een integraal onderdeel van hun ESG-strategie. Het is uniek dat het bedrijfsleven zelf een code opstelt, die vrijwillig is. Het grote voordeel van een code is dat deze zelfregulerend en flexibel is, en mee kan bewegen met maatschappelijke ontwikkelingen. Actualiteit is daarmee gewaarborgd. De code is een aanvulling op wetgeving die om meer transparantie en een bredere maatschappelijke verantwoordelijkheid vraagt. Ook buiten Nederland zien we deze ontwikkeling opkomen, zij het dat culturele verschillen behoorlijk bepalend zijn voor de uitkomst. Zelfs binnen West-Europa zijn de verschillen tussen landen groot. Desondanks hebben wij de vaste overtuiging dat het initiatief van de Nederlandse code navolging zal krijgen in andere landen. Wij dragen dit ook uit bij onze zusterorganisaties en individuele ondernemingen in het buitenland, evenals de internationale instituties. Die internationale verbreding zal zorgen voor de grootste maatschappelijke impact.

4. *Op welke wijze kan verantwoordelijk belastingbeleid en fiscale transparantie verder worden versterkt? Welke rol is daarbij weggelegd voor respectievelijk de publieke en private sector?*

Een maatschappelijk verantwoorde belastingpraktijk is belangrijk voor het behouden van een goede belastingmoraal. Maar ook voor vertrouwen in het belastingstelsel; leidt het tot de uitkomsten die wij daar als samenleving van verwachten? Dat betekent allereerst dat er stabiele, uitvoerbare, begrijpelijke en geharmoniseerde belastingregels worden ontworpen. Daarnaast kan transparantie over de uitkomsten van die regels helpen bij het herstel van vertrouwen in het (internationale) stelsel. Met alle nationale en internationale maatregelen die Nederland al heeft geïmplementeerd kun je constateren dat we op beide vlakken voorop lopen, maar dat de effecten van alle maatregelen nog slechts beperkt naar voren komt in het publieke debat.

Verantwoorde belastingheffing is uiteraard een verantwoordelijkheid van overheden. Het vraagt internationale samenwerking om effectief situaties van belastingontwijking volledig uit te bannen. Daartoe zijn in de afgelopen 10 jaar meer dan 40 maatregelen aangenomen. Die maatregelen hebben ook veel inspanning gevraagd van ondernemingen, in het bijzonder waar het gaat om transparantievereisten en uitwisseling van informatie. Het politieke akkoord van eind 2021 om te komen tot een wereldwijd minimumtarief (pijler 2) en de herverdeling van heffingsrechten (pijler 1) vormt als het ware een sluitstuk en maken als het goed is een eind aan belastingontwijking en agressieve fiscale planning. Daarnaast is ook de fiscale transparantie toegenomen, denk bijvoorbeeld aan alle verschillende rapportageverplichtingen onder de Public CBCR en DAC.

Aan de private kant is het belangrijk dat de groep ondernemingen die met de code aan de slag gaan verder wordt uitgebreid. Vanuit VNO-NCW zetten we ons ervoor in om zoveel mogelijk ondernemingen te laten aansluiten. Vanuit de overheid kan daaraan een bijdrage worden geleverd door bijvoorbeeld staatsdeelnemingen te vragen aan te sluiten bij de code. Als gevolg van de meer publiek aanwezige informatie kan een meer op feiten gebaseerde discussie plaatsvinden op zowel ondernemingsniveau als op macroniveau. Hiermee wordt er ook voor gezorgd dat wetgevingsinitiatieven beter kunnen worden geborgd en gebaseerd op feiten. Het bedrijfsleven erkent haar maatschappelijke verantwoordelijkheid met het omarmen en actueel houden van de code. Tot slot moeten ook andere actoren in het belastingdomein zoals de adviespraktijk in brede zin als het onderwijs voldoende meebewegen met deze maatschappelijke ontwikkelingen.